

Waterspreeuw *Cinclus cinclus*

Plompe zangvogel met korte, opgerichte staart. Donkerbruin met grote witte 'bef' (keel en borst). Snelle, directe vlucht, meestal laag boven het water.

Foto: Harvey van Diek/
Buiten-Beeld

- soort niet broedend
- mogelijk broedgeval
- broedgeval waarschijnlijk/zeker

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec

Groen: Werkzaamheden mogelijk. Oranje: Werkzaamheden mogelijk: ja, mits na overleg met ecooloog en eventuele mitigerende maatregelen. Rood: Werkzaamheden mogelijk: nee, tenzij toestemming van de ecooloog en mitigerende maatregelen worden genomen.

Bestendig beheer en onderhoud (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Maaien	Zie gedragscode, aanvullend: Als de soort (mogelijk) voorkomt alleen werkzaamheden in de periode van september t/m februari. De waterspreeuw broedt in rotsspleten, uitsparingen in oevertaluds, watermolens, onder bruggen, etc.
Schonen	Zie gedragscode, aanvullend: Als onder 'maaien' omdat nesten zich op oevers tot tegen de waterlijn aan kunnen bevinden.
Baggeren	Zie gedragscode, aanvullend: N.v.t. want waterspreeuw leeft bij beken.
Snoeien/dunnen	-
Onderhoud waterkeringen	Zie gedragscode, aanvullend: De soort broedt o.a. in sluiscomplexen (spleten in de kade e.d.). Daardoor wordt aanbevolen alleen van september t/m februari onderhoud te plegen aan waterkeringen die dienen als (potentiële) broedlocaties.
Onderhoud verhardingen	Zie gedragscode

Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (vrijstelling, mits gebruik gedragscode)

Vorbereiding van nieuwe werken	Zie gedragscode
Verwijderen bovengrond/graafwerkzaamheden	Zie gedragscode, aanvullend: Als de soort (mogelijk) voorkomt alleen werkzaamheden in de periode van september t/m februari. De waterspreeuw broedt in rotsspleten, uitsparingen in oevertaluds, watermolens, onder bruggen, etc.
Sloop kunstwerken en gebouwen	Zie gedragscode, aanvullend: Doordat waterspreeuwen in het buitenland regelmatig broeden onder bruggen, duikers etc. en dergelijke locatiekeuzes in Nederland het meest waarschijnlijk zijn, alleen van september t/m februari kunstwerken en gebouwen slopen die dienen als (potentiële) broedlocaties (zie onderhoud waterkeringen).
Bouwactiviteiten	Zie gedragscode, aanvullend: Als onder sloop.
Afdammen/dempen/vergraven	Zie gedragscode, aanvullend: Als onder sloop. Vervolg: zie pagina 2

Vervolg

Waterspreeuw *Cinclus cinclus*

Leefgebied	Sterk gebonden aan beken en snelstromende rivieren. Speciaal aangetrokken door watervallen, stroomversnellingen, watermolens, rotsige waadplaatsen etc. Soms ook langs meren en zee.
Gebruik van het leefgebied	Sterk territoriaal. Buiten het broedseizoen solitair. Altijd te vinden bij of in het water. Zoekt op unieke wijze voedsel door te duiken, over de bodem van de beek te lopen ('vliegt' onder water) en hier steentjes om te draaien. Rust en zingt vaak op stenen langs de oever.
Voornaamste voedselbronnen	Ongewervelden (vooral larven van haften) en kleine vis.
Leefwijze door het jaar heen	De broedperiode loopt van begin maart tot eind augustus. Eieren en nesten met jongen vooral van midden maart tot eind juni. Vliegvlugge jongen in de buurt van de nestlocatie tot eind augustus. Oudervogels in Midden-Europa verblijven jaarrond op de broedlocaties. Daarnaast aanvulling van wintergasten vanuit Scandinavië.
Locatie nest	Rotsspleten, uitsparingen in oevertaluds, ruimten achter watervallen, watermolens, onder bruggen, etc. Accepteert nestkasten.
Aanbevelingen	Handhaven en bevorderen van natuurlijke beeklopen. - Ophangen van nestkasten aan kunstwerken (bruggen, sluiscomplexen, gemalen etc.) indien natuurlijke en kunstmatige holten ontbreken. - Handhaven en bevorderen van de waterkwaliteit ten behoeve van de macrofauna (voedsel).
Belang Waterschapspopulaties	Groot nationaal belang.
Verspreiding binnen Nederland	Onregelmatige broedvogel in Zuid-Limburg. Sinds 1994 zijn geen broedgevallen meer aangetoond. Daarvoor enkele broedgevallen van de Midden-Europese Roodbuikwaterspreeuw. Daarnaast zeldzame wintergast ('zwartbuikwaterspreeuw') uit Scandinavië.
Rode lijst 2004	-
Beschermingsstatus Vogelrichtlijn	Voor deze soort zijn geen Natura 2000-gebieden aangewezen.
FF-wet	Strengbeschermd, gelijkgesteld aan tabel 3
Bronnen	Literatuur: Bijlsma <i>et al.</i> 2001; LNV, 2009; Snow & Perrins 1998, SOVON 2002. Websites: www.minlnv.nl ; www.nederlandsesoorten.nl .

